

Hillerød Kommune

Att.: [REDACTED]

Dato: 22-10-2025
Enhed: Kommunalret
Sagsbeh.: Christine Voigt
Christjansen
Koordineret med:
Sagsnr.: 2025 - 9273
Dok. nr.: 4526914

Svar på henvendelse om, hvorvidt stedfortrædere er omfattet af § 16 e i lov om kommunernes styrelse

Hillerød Kommune har den 5. september 2025 henvendt sig til Indenrigs- og Sundhedsministeriet med spørgsmål om, hvorvidt stedfortrædere er omfattet af oplysnings- og offentliggørelsespligten i § 16 e i lov om kommunernes styrelse.

Kommunen har blandt andet anført:

"Ifølge § 16 e, stk. 1 i kommunestyrelsesloven skal et medlem af kommunalbestyrelsen, som efter valg eller forslag af kommunen udfører andre hverv end medlemskab af kommunalbestyrelsens udvalg eller underudvalg, oplyse størrelsen af vederlag, der i sidste kalenderår var forbundet med varetagelsen af hvervet, til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen offentliggør inden udgangen af første kvartal, hvilke af dens medlemmer der modtager vederlag for udførelse af sådanne hverv, og størrelsen af vederlaget i sidste kalenderår for hvert enkelt hverv, medlemmet udfører.

Omfatter ordlyden i § 16 e i kommunestyrelsesloven også personer, som ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, men som i det forgangne år har været indkaldt som stedfortræder for et kommunalbestyrelsesmedlem, hvis denne person har modtaget vederlag for et hverv, som de varetager efter valg eller forslag af kommunen."

Ministeriet har forstået spørgsmålet som en forespørgsel om, hvorvidt persongruppen i § 16 e, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse vedrørende medlemmers oplysnings- og offentlighedspligt også omfatter stedfortrædere, der i det foregående år har været indkaldt for et kommunalbestyrelsesmedlem og har modtaget vederlag for et kommunalt hverv efter valg eller forslag af kommunen.

1. Retsgrundlag

§ 16 e, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse har følgende ordlyd:

"Stk. 1. Et medlem af kommunalbestyrelsen, som efter valg eller forslag af kommunen udfører andre hverv end medlemskab af kommunalbestyrelsens udvalg eller underudvalg, skal oplyse størrelsen af vederlag, der i sidste kalenderår var forbundet med varetagelsen af hvervet, til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen offentliggør inden udgangen af første kvartal, hvilke af dens medlemmer der modtager vederlag for udførelse af sådanne hverv, og størrelsen af vederlaget i sidste kalenderår for hvert enkelt hverv, medlemmet udfører."

§ 16 e, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse blev indsat ved lov nr. 510 af 2007. Af lovforslagets specielle bemærkninger til bestemmelsen fremgår blandt andet følgende, jf. FT 2006-07, L 168, A, 5771 og 5772:

”Baggrunden for forslaget om offentliggørelse af vederlag er et ønske om, at der skabes åbenhed om de vederlag, som kommunalpolitikere modtager for at varetage forskellige hverv, som de er valgt til at varetage i kraft af, at de er medlemmer af kommunalbestyrelsen. [...]

Formålet med at skabe åbenhed om de omhandlede vederlag er at imødegå dels forkerte forestillinger i offentligheden om det generelle niveau for udbetaling af sådanne vederlag, dels risikoen for, at der i enkelttilfælde måtte blive fastsat urimeligt høje vederlag.

[...]

Bestemmelsens 1. pkt. fastlægger en pligt for det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem til at give kommunalbestyrelsen oplysninger om størrelsen af vederlaget for bestemte hverv, medlemmet varetager. Indberetningen af oplysningerne skal danne grundlag for kommunalbestyrelsens offentliggørelse af oplysningerne efter bestemmelsens 2. pkt.

Oplysningspligten omfatter andre hverv end medlemskab af kommunalbestyrelsens udvalg eller underudvalg, som efter valg eller forslag af kommunen udføres af et kommunalbestyrelsesmedlem. [...]

Oplysningspligten omfatter som angivet i bestemmelsen ikke vederlæggelsen for hverv som medlem af kommunalbestyrelsens udvalg eller underudvalg, herunder særlige udvalg nedsat i medfør af den kommunale styrelseslovs § 17, stk. 4. Vederlæggelsen af hvervet som medlem af kommunalbestyrelsens stående udvalg, økonomiudvalg og visse nærmere angivne udvalg er reguleret i bekendtgørelsen om vederlag m.v. for varetagelse af kommunale hverv (bekendtgørelse nr. 1460 af 19. december 2005), og varetagelsen af hvervet som medlem af kommunens underudvalg eller særlige udvalg er indeholdt i kommunalbestyrelsesmedlemmets faste vederlag, jf. den kommunale styrelseslovs § 16, stk. 1. Disse oplysninger er kommunen allerede i besiddelse af, og oplysningerne er ikke omfattet af pligten til offentliggørelse efter 2. pkt., idet oplysningerne er omfattet af adgangen til aktindsigt og i vidt omfang i forvejen er offentligt tilgængelige. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 4.1. herom.

Oplysningspligten omfatter derimod alle andre hverv, der udføres af et kommunalbestyrelsesmedlem efter valg eller forslag af kommunen. [...]”

Af Hans B. Thomsen m.fl.: Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 3. udg., 2022, side 326, fremgår blandt andet følgende:

”Indkaldelse af stedfortræder efter § 15, stk. 2, indebærer således ikke blot, at stedfortræderen udfylder det fraværende medlems plads under kommunalbestyrelsens møder, men at stedfortræderen som udgangspunkt varetager vedkommende medlems hverv som medlem af kommunalbestyrelsen, så længe hindringen varer. Den pågældende indtræder derimod ikke automatisk i det fraværende medlems udvalgspladser og andre lignende hverv. Herved forstås hverv, hvortil medlemmet er udpeget af kommunalbestyrelsen eller efter indstilling fra denne.”

Af Hans B. Thomsen m.fl.: Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 3. udg., 2022, side 364, fremgår blandt andet følgende:

"[...] Stedfortræderen varetager som udgangspunkt vedkommende medlems hverv som medlem af kommunalbestyrelsen, så længe hindringen varer, men indtræder derimod ikke automatisk i det fraværende medlems udvalgspladser og andre særlige hverv, hvortil medlemmet er udpeget af kommunalbestyrelsen eller efter indstilling fra denne, jf. om indkaldelse af stedfortræder for et udvalgsmedlem lovens § 28, stk. 2."

2. Indenrigs- og Sundhedsministeriets vurdering

Efter bestemmelsens ordlyd er medlemmer af kommunalbestyrelsen omfattet af oplysnings- og offentliggørelsespligten efter § 16 e i lov om kommunernes styrelse. Spørgsmålet er, om stedfortræder under deres indkaldelse som medlem kan anses for omfattet af udtrykket "Et medlem af kommunalbestyrelsen".

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker indledningsvis, at spørgsmålet om, hvorvidt stedfortrædere er omfattet af oplysnings- og offentliggørelsespligten efter § 16 e, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, ikke er berørt i bestemmelsens forarbejder.

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse varetager stedfortrædere under deres indkaldelse som udgangspunkt de funktioner, som de ordinære medlemmer normalt ville varetage. Herved indtræder stedfortrædere som udgangspunkt med samme rettigheder og pligter som medlemmerne. Der henvises blandt andet til Hans B. Thomsen m.fl.: Lov om kommunernes styrelse, 3. udg., 2022, side 326 og 364.

Dette udgangspunkt må også omfatte oplysnings- og offentliggørelsespligten efter § 16 e, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse.

Formålet med oplysningspligten om et medlems modtagne vederlag efter § 16 e, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse er som anført i bestemmelsens forarbejder at sikre åbenhed om de vederlag, et kommunalbestyrelsesmedlem modtager for sine kommunale hverv ud over medlemskab af kommunalbestyrelsens udvalg eller underudvalg.

Efter en formålsfortolkning må dette åbenhedsprincip også gælde stedfortrædere, der indtræder i medlemmets hverv og i stedfortræderperioden modtager vederlag for sine kommunale hverv ud over medlemskab af kommunalbestyrelsens udvalg eller underudvalg.

Det forhold, at stedfortrædere ikke automatisk indtræder i det fraværende medlems udvalgsposter eller andre kommunale hverv, men skal udpeges særskilt til disse hverv, jf. Hans B. Thomsen m.fl.: Lov om kommunernes styrelse, 3. udg., 2022, side 326 og 364, ændrer ikke ved spørgsmålet om oplysnings- og offentliggørelsespligt af de vederlag, som stedfortræderen modtager for de hverv ud over medlemskab af kommunalbestyrelsens udvalg eller underudvalg, stedfortræderen særskilt udpeges til at varetage.

På den baggrund finder Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at oplysnings- og offentliggørelsespligten efter § 16 e, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse også omfatter en stedfortræder, der har været indkaldt for et kommunalbestyrelsesmedlem og har modtaget vederlag for et kommunalt hverv efter valg eller forslag af kommunen.

Det er således Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at en stedfortræder efter § 16 e, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse er forpligtet til at oplyse størrelsen af de vederlag, som vedkommende har modtaget i det forudgående kalenderår, til kommunalbestyrelsen.

Tilsvarende er det ministeriets opfattelse, at kommunalbestyrelsen efter § 16, stk. 1, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse har pligt til at offentliggøre størrelsen af sådanne vederlag.

Udtalelsen vil blive offentliggjort i Indenrigs- og Sundhedsministeriets resumédatabase.

Med venlig hilsen

Christine Voigt Christjansen